

Türkad

TERS-YÜZ SINIF MODELİNİN YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI ÜZERİNE BİR ÖNERİ

Sadık Ahmet ÇETİN¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ters-yüz sınıf modeli ile öğretim yönteminin Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasına yönelik bir öneri sunmaktır. Bu araştırma nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye’de ters-yüz sınıf modeli ile ilgili yapılan bütün yüksek lisans-doktora tezleri ve makaleler araştırmanın evreni olarak belirlenmiştir. Örneklem alma yoluna gidilmemiş evrenin tümüne ulaşılmıştır. Verilere YÖK Tez Merkezi, YÖK Akademik ULAKBİM, Dergipark, Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi veri tabanları taranarak ulaşılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin analizi sonucunda ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasında alana katkı sağlayacağı birçok önemli özellik tespit edilmiştir. Bunlar: “Bu yöntemin kesintisiz eğitim sağlaması, öğrenci öğretmen etkileşimini artırması, öğrencileri dil öğrenme sürecinde daha da aktifleştirmesi, öğrencilerin sosyal becerilerini artırması, öğrencilere sorumluluk bilincini vermesi, öğretmenin öğrencilere daha fazla zaman ayırmasına imkân vermesi, her öğrencinin kendi düzeyine göre öğrenebilmesi, bireyselleştirilmiş öğretim sağlaması, eğitimde teknolojik araçların kullanımına olanak tanınması, farklı bir eğitim ortamı sunması, öğrencilerin eğitimlerini daha eğlenceli hâle dönüştürmesi, sınıflarda grup çalışmalarına fırsat vermesi, sınıfta zaman tasarrufu sağlaması”dır. Sonuç olarak yeni bir öğretim yöntemi olan ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasının alana birçok yönden katkı sağlayacağı görülmüştür. Bu durumu ters-yüz sınıf modeliyle yabancı dil öğretiminde daha önce yapılan çalışmaların sonuçları da desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, Ters-yüz sınıf, Yapılandırmacı yaklaşım, Aktif katılım.

A SUGGESTION FOR USING THE FLIPPED CLASSROOM MODEL IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

ABSTRACT

The purpose of this study is to put forward a suggestion concerning teaching Turkish to foreigners by using the flipped classroom model. It adopts documents analysis technique of qualitative research methods. All the master’s theses, dissertations and articles conducted by using the flipped classroom model were determined as the universe of the research. Without sampling, it was reached to the whole universe. The data were collected by scanning the databases of Thesis Centre of Council of Higher Education (CHE), CHE Academic ULAKBİM (Turkish Academic Network and Information Centre), Dergipark, and Central Library of Gazi University. The collected data were analysed through descriptive analysis technique. The analysis results showed that using the flipped classroom model in teaching Turkish to foreigners will contribute to the related field in many aspects such as “ It provides constant learning, increases student-teacher interaction, makes students more active in language learning process, advances students’ social skills, gives them sense of responsibility, enables teachers to allocate more time for the students, enables the students to learn at their own learning level, provides individualized learning, facilitates the use of technological devices in education, presents a different educational environment, makes students’ learning more entertaining, gives an opportunity for group studies in the classrooms, and saves time in the classroom.” In conclusion, it was revealed that when it is used in teaching Turkish to foreigners, the flipped classroom model as a new teaching method will contribute to the field in many aspects. The results of the previous studies conducted by using the flipped classroom model also supports the findings of the present study.

Key Words: Teaching Turkish to Foreigners, Flipped Classroom, Constructivist Approach, Active Participation.

¹ Öğretim Görevlisi, Başkent Üniversitesi, sadikahmetcetin@gmail.com

Giriş

Yabancılara Türkçe öğretimi uzun bir geçmişe sahiptir. Bu süreç 11.yy'da yazılan Divânü Lügâti't-Türk adlı eser ile başlamıştır. Daha sonra ise yabancılara Türkçe öğretimi için birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar üniversiteler bünyesinde TÖMER'lerin kurulması ile daha da sistemli hâle gelmiştir. TÖMER'ler Türkçe öğretimi için birtakım yöntem ve teknikler kullanmaktadırlar. Bu yöntem ve tekniklerden ise en çok kullanılan Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nin de temel aldığı iletişimsel yaklaşımdır. Bu yöntemlerle dil öğretimi geleneksel öğretim modelinde olduğu gibi sınıf ortamında yapılmaktadır. Geleneksel yöntemlere göre ders okulda işlenir, ödevler evde yapılır. Geleneksel yöntem bu yönüyle öğrencilerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına ve onların öğrenme sürecinde daha aktif olmalarına tam olarak imkân tanımamaktadır. Son yıllarda öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olduğu yeni bir öğretim modeli ortaya çıkmıştır. Bu model geleneksel öğretim anlayışının tersine çevrilmesidir. Bu öğretim anlayışı "Ters-Yüz Sınıf Modeli" olarak adlandırılmıştır. Buna göre öğrenciler ders içeriklerini evde, dersin videolarını izleyerek öğreniyorlar. Okulda ise derslerin uygulamalarını yapıyorlar. Dolayısıyla ders evde öğreniliyor, ödevler öğretmen rehberliğinde okulda yapılıyor.

Yabancılara Türkçe öğretimi Türkiye'de TÖMER'lerde yurt dışında ise Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde yapılmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminin, ilk defa sistemli ve düzenli olarak yapılması TÖMER'lerin kurulmasıyla başlamıştır. Günümüzde yabancılara Türkçe öğretimi, TÖMER'lerde ve Yunus Emre Enstitülerinde geleneksel sınıf modelinde yapılmaktadır. Bu şekilde yapılan derslerde öğrenciler, öğrenmelerini tam olarak yapılandıramıyorlar. Ayrıca öğrenciler, öğrenme sürecine daha aktif şekilde dâhil olamıyor. Dil öğretiminde kişinin öğrenme sürecine aktif katılımı çok önemlidir. Öğrenme sürecine aktif katılım, dilin tüm yönleri ile öğrenilmesini daha da kolaylaştırabilir. Bir dilin tüm yönleri ile öğrenilmesinde, hedef dilin bütün beceri düzeylerinde kavranmış ve ifade edilebiliyor olması çok önemlidir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretiminde, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olmaları gerekmektedir.

Ters-yüz sınıf modeli yeni bir öğretim anlayışıdır. Model ilk olarak Amerika'da iki lise eğitmeni olan Jonathan Bergman ve Aaron Sams tarafından 2007 yılında ortaya atılmıştır (Kara, 2016). Ters-yüz sınıf modeli, önce derse katılamayan öğrencilerin dersten geri kalmamaları için uygulanmış, daha sonra ise bu, bir öğretim modeli şekline dönüştürülmüştür. Bu model geleneksel "sınıfta eğitim" anlayışının tersine çevrilmesidir. Modele göre dersler evde öğreniliyor. Derslerin ödevleri ve uygulaması sınıfta yapılıyor. Bu modelin öğretim anlayışına bakıldığında, Bloom Taksonomisine göre de öğrenme sürecinde asıl önemli olan uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamakları sınıf ortamında gerçekleştirilmektedir (Kara, 2016). Geleneksel öğretimde ise öğrenci, sınıf ortamında Bloom Taksonomisinin bilgi ve kavrama basamaklarına ulaşır (Kara, 2016). Bilgi ve kavrama basamakları, üst bilişsel strateji gerektiren diğer basamaklara göre daha kolaydır. Burada görüldüğü gibi ters-yüz sınıf modelinde öğrenciler, öğrenme sürecinin daha kolay aşamalarına ev ortamında, kendi başlarına ulaşıyor. Daha zor ve üst bilişsel strateji gerektiren basamaklar ise sınıf ortamında, öğretmen rehberliğinde gerçekleştiriliyor. Ayrıca bu modelde öğrenciler dersi kaçırarsa, dersleri videolardan izleyerek öğrenebilme imkânına sahipler. Bergmann ve Sams (2012) sınıfların çevrilerek her zaman, her derste, bütün öğrencilere ulaşılabilirliğini ifade etmişlerdir. Görüldüğü gibi öğretim sürecinde bir aksama olmadan, öğrencilerin dersleri öğrenmelerine imkân sağlanmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşım son yıllarda eğitim sistemimize dâhil olan bir anlayıştır. Eğitim programlarının bu yaklaşım esas alınarak hazırlanmasıyla, yapılandırmacılık eğitim sistemimizin önemli bir parçası hâline gelmiştir. Bu yaklaşımın temel amacı, öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılmalarını sağlamaktır. Öğretmen ise bu süreçte öğrencileri yönlendirici bir rehber konumundadır. Yapılandırmacı yaklaşım dil öğrenme sürecinde de çok önemlidir. Yaklaşımına göre "Dil edinilmez, öğrenilir." (Güneş, 2018). Bu nedenle dil öğrenme sürecinde kişinin aktif olarak çaba göstermesi gerekmektedir. Ters-yüz sınıf modelinde de yapılandırmacı yaklaşımda olduğu gibi, öğrenme sürecinde kişinin aktif çaba göstermesi gerekir. Öğretmen, her ikisinde de rehber konumundadır. Dolayısıyla bu iki yöntem birbiri ile ilişkilidir. Ters-yüz sınıf modelinin pedagojik temelleri yapılandırmacı

öğrenme kuramına dayanmaktadır (Kara, 2016). Dolayısıyla gibi ters-yüz sınıf modeli yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak ortaya çıkmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olması onların Türkçe öğrenmelerine olumlu yansımaktadır. Bu şekilde öğrenciler daha kısa sürede Türkçe öğrenebilirler. Öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olmaları yapılandırmacı yaklaşım temelli bir öğretim ile gerçekleştirebilir. Bu yaklaşım, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde daha aktif rol almalarını sağlar. Dil öğretimini daha nitelikli hâle getirilmek için geleneksel sınıf modelinin yanında yapılandırmacılık ekseninde gelişen öğretim modelleri kullanılabilir. Dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretiminde hem yapılandırmacılık temelli hem de geleneksel öğretimden farklı olarak uygulanan ters-yüz sınıf modeli alternatif bir yöntem olarak uygulanabilir. Bu model öğrenme sürecinin daha kolay basamaklarına öğrencilerin kendilerinin ulaşmasına imkân sağlar. Öğrenme sürecinin daha zor ve üst bilişsel strateji gerektiren aşamaları ise öğretmen rehberliğinde sınıfta yapılır. Burada öğrenci öncelikle kendi başına dersin içeriğini öğrenmesi gerekmektedir. Bu şekilde öğrenci öğrenme sürecinde aktif olarak rol alır. Zor olan aşamaların sınıfta yapılması ise öğrenciler için bir avantajdır. Çünkü öğrenciler takıldığı noktalarda öğretmenden yardım alabilirler. Ayrıca bu öğretim modelinde kesintisiz eğitim anlayışı vardır. Eğer öğrenci dersi kaçırmışsa evde, bilgisayarından derslerin videolarını izleyebilir ve dersi öğrenebilir. Bunun yanında her öğrenci bir dersi aynı sürede öğrenmeyebilir. Bu açıdan öğretim sürecinde bazı öğrenciler kopmalar yaşayabilir ve bu öğrenciler sağlıklı bir öğrenme gerçekleştiremeyebilirler. Ters-yüz sınıf modelinde bu durum da ortadan kalkmaktadır. Öğrenciler dersleri evde videolardan izleyerek öğrendikleri için, anlamadıkları ya da kendilerini eksik gördükleri yerleri tekrar tekrar izleyebilirler. Bu açıdan da ters-yüz sınıf modelinin bir avantajı vardır. Yapılan araştırmalarda ters-yüz sınıf modelinde yapılan öğretimin yabancı öğrencilerin dil öğrenmelerine daha fazla katkı sağladığı belirtilmiştir. Bunu, Baranovic (2013) yaptığı araştırmada ifade etmiştir. Buradan da hareketle ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasının öğrencilerin Türkçeyi öğrenmelerine olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi, ters-yüz sınıf, yapılandırmacı yaklaşım anahtar kelimeleri ile YÖK Ulusal Tez Merkezi, YÖK Akademik, ULAKBİM, Dergipark, Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi veri tabanlarında yapılan taramada bu araştırmayla ilişkili olan bir çalışma tespit edilmiştir. Bu araştırma, Khalmatova'nın (2017) yapmış olduğu "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde modern yöntem ve tekniklerin kullanımı: Ters-yüz sınıf modeli" adlı çalışmadır. Bu araştırma incelendiğinde makalede daha çok ters-yüz sınıf modelinin ne olduğu ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bunun yanında ters-yüz sınıf modeli ile birlikte kullanılan yöntem ve teknikler anlatılmıştır. Modelin nasıl uygulanması gerektiği ile ilgili bilgiler verilmiştir. Fakat bu araştırmanın isminde de yer alan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu modelin neden kullanılması gerektiği ve hangi açılardan alana fayda sağlayacağı ifade edilmemiştir. Bu çalışmada asıl önemli olan ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretimine nasıl katkı sağlayacağı ve bu yöntemin neden yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması gerektiğidir. Khalmatova'nın (2017) araştırmasındaki bu eksiklikler göz önünde bulundurularak bu araştırmada ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretimine sağlayacağı faydalar ifade edilmiş ve bunlar gerekçelendirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasına yönelik bir öneri sunmaktır.

Yöntem

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyalin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasına yönelik bir öneri sunmak istenildiğinden ters-yüz sınıf modeli ile ilgili yapılan tezler ve makaleler incelenmiştir. Daha sonra yöntemin özellikleri dikkate alınarak onun yabancılara Türkçe öğretimine uygunluğu ortaya konmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacı YÖK Ulusal Tez Merkezi, ULAKBİM, Dergipark, YÖK Akademik veri tabanlarında ters-yüz sınıf modeli ile ilgili yapılan çalışmalara ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan daha çok bu

modelin yabancı bir dil öğretiminde etkili olup olmadığı ile ilgili yapılanlara odaklanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu analizde amaç elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın evrenini Türkiye’de ters-yüz sınıf modeliyle yapılan bütün yüksek lisans-doktora tezleri ve makaleler oluşturmaktadır. Örneklem olarak evrenin tümü alınmıştır.

Bulgular

1. Ters-Yüz Sınıf Modelinde Öğretim

Bu modelde dersler geleneksel (sınıfta) öğretim yönteminin tersine çevrilmesi şeklinde gerçekleştirilir. Böylece öğrenciler dersleri evde kendileri öğreniyor ve derslerin uygulamaları ise okulda öğretmen rehberliğinde gerçekleştiriliyor. Bu şekilde gerçekleştirilen öğretim sonucunda bu yöntem, öğretmenlere ders içinde uygulamalara daha fazla zaman ayırmaları için fırsat sağlamıştır (Torun ve Dargut, 2015). Mevcut geleneksel öğretim yönteminde derslerin öğretilmesi sürecine daha fazla zaman ayrıldığı için uygulama kısımları daha çok ders dışına bırakılmaktadır. Aslında asıl önemli olan nokta da öğrencilerin öğrendikleri bilgileri uygulayıp uygulayamadıklarıdır. Öğrenci, bilgilerini farklı durum ve ortamlarda uygulayabilirse öğrenme gerçekleşmiştir. Öğrenci bu aşamada herhangi bir problem yaşarsa yanında, bunu aşabilmesine yardım edecek ve ona anında dönüt verecek birisi olmayacaktır. Ters-yüz sınıfta uygulama kısımları sınıf ortamında yapıldığı için öğretmenler öğrencinin yaşadığı sorunlara anında dönütler verebilmektedir. Uygulama aşamasının öğretmen rehberliğinde sınıfta yapılması öğrenciler açısından da bir avantaj sağlamaktadır.

Sınıf içinde salt bilgi verildiğinde ve daha çok sunuş yolu ile bilgiler aktarıldığında öğretmen öğrenci etkileşimi yeterli düzeyde sağlanamamaktadır. Ters-yüz sınıf yönteminde uygulama sürecinde öğretmen ve öğrenci etkileşimi artmaktadır. Ayrıca derslerde sağlanan zaman tasarrufu da öğretmenlerin öğrencilere daha fazla zaman ayırmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla bu yöntem öğretmen öğrenci etkileşimini de artırmaktadır (Torun ve Dargut, 2015).

Ders içeriklerinin evde öğrenilmesi Bloom taksonomisine göre bilgi ve kavrama düzeyinde kalmaktadır. Bu düzey bilgileri öğrencilerin kendilerinin öğrenmesi onlara bir kolaylık sağlamaktadır. Bunun yanında daha üst düzey beceri gerektiren aşamalar öğretmen rehberliğinde sınıf ortamında gerçekleştirilmektedir. Bu durum öğrencilerin öğrenmelerini yapılandırmalarına ve süreç içerisinde daha nitelikli öğrenmeler gerçekleştirmelerine imkân vermektedir.

Ters-yüz sınıf modelinde öğrencilerin dersleri videolardan izleyerek öğrenmesi onların kendi anlama düzeyine göre videoları durdurabilmesine ve tekrar tekrar izleyebilmesine fırsat vermektedir. Bu da bir nevi bireyselleştirilmiş öğretim sağlar (Kara, 2016). Bu yöntem öğrencilere asenkron sistemler yardımı ile ileriye yönelik çalışacakları konuların bireysel öğrenmeye uygun olan kısımlarını okul dışında erişebilmelerine fırsat sunar (Gencer, Gürbulak ve Adıgüzel, 2014). Ayrıca sınıfta her öğrencinin düzeyine uygun bir ders işleme süreci yapılamayacağından bu yöntemin böyle bir avantajı da vardır. Çünkü bazı öğrenciler hızlı bazıları da daha yavaş öğrenebilir. Bu yöntemde böyle bir sorun yaşanmamaktadır. Bu şekilde öğrenciler kendi öğrenmelerini de denetleyebilirler (Khalmatova, 2017).

Bu yöntem aynı zamanda öğrencileri öğrenme sürecine aktif olarak dâhil etmektedir. Bu yönden yöntem yapılandırmacı yaklaşım ile ilişkilidir. Öğrencilerin öğrenme sürecinde daha aktif olmaları onların yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Öğrenciler bu şekilde de daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmektedirler.

Ters-yüz sınıf modeli ayrıca öğrencilere bir sorumluluk da vermektedir. Öğrencilerin ders içeriklerini evde kendi başlarına izlemeleri, onların sorumluluk bilincini kazanmaları açısından da önemlidir. Burada öğrencilerin videoları izlememe gibi bir durumları olabilir. Bunu da sınıf içinde dersin başında küçük sınavlarla test ederek ya da video içerikleri ile ilgili sözlü bazı sorular sorularak öğrencilerin videoları izleyip izlemedikleri tespit edilebilir.

Yapılan araştırmalarda okunması ve anlaşılması zor metinlerin öğretiminde bu yöntemin pek fazla işe yaramadığı ve ters-yüz sınıf modeli ile geleneksel öğretimde eğitim alan öğrencilerin çalışma sonunda aynı başarıyı gösterdikleri tespit edilmiştir (Gross, 2014). Görüldüğü gibi ders içerikleri zor olursa bu yöntem, beklenenin aksine olumlu sonuçlar vermemektedir. Dolayısı ile videoya kaydedilen derslerin öğrencilerin anlayabileceği ve kavrayabileceği zorlukta olması gerekmektedir. Eğitimciler burada öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini göz önünde bulundurmalıdır.

Bu yöntemin uygulanabilmesi için her dersin tek tek videolara kaydedilmesi gerekmektedir. Bu yönüyle yöntemin öğretmenlere fazladan bir yük getirdiği düşünülebilir. Fakat dersler bir defa kaydedildikten sonra tekrar aynı dersleri kaydetmeye gerek kalmayacaktır. Sürecin başında öğretmenlere bir yük gelse de aslında daha sonra öğretmenlerin yükleri azalacaktır. Bu açıdan öğretmenlere bir avantaj sağlayacaktır.

Ters-yüz sınıf modeli henüz çok yenidir. Türkiye’de akademik anlamda bu yöntemle ilgili çalışmalar her geçen gün daha da artmaktadır. Türkiye’deki akademik çalışmalarda ve yurt dışında yapılan uygulamalarda bu yöntemin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığı, benimsendiği ve onların başarılarını artırdığı ortaya konmuştur. Bu nedenle bu yöntem artık örgün eğitim sistemine de dâhil edilebilir. Şu anda Türkiye’de sadece bir okul bu yöntemi kullanmaktadır. Bu okul MEF Üniversitesi’dir (Khalmatova, 2017). Ters-yüz sınıfın bu okulda kullanılması diğer okullara da örnek olmalıdır. Diğer eğitim kurumları da alternatif bir yöntem olarak ters-yüz sınıf modelini kullanabilirler.

2. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ters-Yüz Sınıf Yönteminin Kullanımı

Dil öğretiminde özellikle kişinin öğrenme sürecinde aktif şekilde rol alması çok önemlidir. Ters-yüz sınıf modelinin yapılandırmacı yöntem temelli bir model olması ve öğrenme sürecine kişiyi aktif şekilde dâhil etmesi bu yöntemin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması için bir gerekçe oluşturmaktadır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerine dâhil olması aynı zamanda öğrenen özerkliği de sağlamaktadır. Öğrenen özerkliğinin gelişmiş olması, derslerin sadece sınıf ortamı ile sınırlandırılmamasını sağlar (Karababa, 2010). Böylece öğrenciler sınıf dışında da öğrenmeler gerçekleştirebilirler.

Ters-yüz sınıf modelinde dersin uygulamaları sınıfta yapılmaktadır. Bu yöntem uygulamalar sırasında grup çalışmalarına fırsat vermektedir. Öğrencilerin uygulamaları gruplarla yapması onlara birçok yönden katkı sağlamaktadır. Bu şekilde öğrencilerin sosyalliği ve sosyal becerileri de artırılabilir (Özdemir, 2017). Türkçe öğrenmek için farklı ülkelerden gelen öğrenciler birtakım kültürel ve sosyal sorunlar yaşayabilir. Öğrencilerin bu sorunları aşmasında onların sosyal becerilerinin artırılması büyük önem taşımaktadır. Sosyal olmayan bir öğrenci içine kapanabilir ve kendisini toplumdan soyutlayabilir. Bu durum öğrencinin Türkçe öğrenmesini de olumsuz etkileyebilir.

Öğrenciler bu modelde kendi düzeylerine göre dersleri izleyebilmektedir. Böylece bu yöntem özellikle ana dilinde eğitim almayan öğrencilere videoları durdurma ve onları tekrar izleme olanağı verir. Bu da yavaş öğrenen ve yabancı dilde eğitim alan bir öğrenci için fırsat sağlar (Kara, 2016). Bu şekilde her öğrenci için bireyselleştirilmiş öğretim de sağlanmış olur. Yabancı dil öğrenmede öğrenme süreçlerine etki eden bazı değişkenler bulunmaktadır. Öğrencilerin ana dillerinin bulunduğu dil aileleri, kullandıkları alfabeler, sahip oldukları kültürel değerler ve hedef dille olan akrabalıkları da dil öğrenme süreçlerinde farklılıklar oluşturabilmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde de bazı öğrenciler bu gibi nedenlerden dolayı daha kısa sürede Türkçe öğrenebilmektedirler. Bu durumda sınıfta bazı öğrenciler diğerlerinin önüne geçebilmekte ve onlardan daha başarılı olabilmektedir. Bu da sınıfta diğer öğrenciler açısından birtakım olumsuz algılar oluşturabilir. Böylece bu öğrenciler başarısızlık duygusu edinebilirler. Bu durumun önüne ters-yüz sınıf modeli ile geçilebilir. Çünkü bu şekilde her öğrenci dersleri kendi düzeylerine göre ev ortamında öğrenecektir. Dersin uygulama kısmında ise her öğrenci konuyu bileceğinden öğrenciler arasında çok fazla belirgin farklar olmayacaktır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde video ile yapılan eğitimin birçok yararı vardır. Bunları Hengirmen (1990) şu şekilde sıralamıştır:

- 1) Video yabancı dil öğretimini zevkli ve eğlendirici, ilgi çekici ve sürükleyici bir duruma getirir.
- 2) Video görme ve işitme yoluyla öğrenme olanağı sunduğundan, öğrencilerin daha hızlı ve verimli bir biçimde öğrenmelerini sağlar.
- 3) Video öğrenilen dili konuşan ulusların yaşayış, düşünüş biçimlerini, geleneklerini, giyim ve kuşamlarını, kısaca kültürlerini bize en ince ayrıntıları ile gösterir.
- 4) Video eğitiminde ses kadar, jest ve mimikler de dili telaffuz ve vurguları ile öğrenmemize yardımcı olur.
- 5) Video öğretmen gibi "Ben yorulduğum" demez. Aynı konuyu yüzlerce defa izlemek mümkündür.
- 6) Video eğitiminde ulusların kültürlerine göre değişen, jestler ve mimiklerle sağlanan durumsal iletişim de öğretilir.

Görüldüğü gibi yabancılara Türkçe öğretiminde derslerin videolar ile öğrenilmesi bu alanda ilk çalışmaların yapıldığı yıllarda bile önemsenmiştir ve kullanımının faydalı yönleri üzerinde durulmuştur.

Yabancılara Türkçe öğretiminde ders için hazırlanan videolar çok fazla uzun olmamalıdır. Çok uzun olan ve yoğun bilgiler içeren videolar öğrencilerin sıkılmalarına neden olabilmektedir. Bu videoların tek parçada tüm dersi anlatmasına gerek yoktur. Videolar daha küçük parçalara bölünmelidir. Küçük bölümlere ayrılan video derslerin süresi 20 dk. civarında olabilir.

Sürekli değişen ve gelişen teknoloji hayatımızda birçok şeyi değiştirmektedir. Eğitim sisteminin de bundan etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle eğitim sistemine teknoloji de dâhil edilmelidir. Bu yöntem teknolojik araçlardan bilgisayar ve internet kullanımını gerektirmektedir. Çağın ihtiyaçlarına cevap veren bireylerin yetiştirilmesinde teknoloji kullanımı çok önemlidir (Khalmatova, 2017). Çağın ihtiyaçlarına cevap verilerek öğrencilerin daha nitelikli öğrenmeler gerçekleştirmeleri sağlanabilir. Ayrıca çağa ayak uyduran eğitim sisteminin gelenekleri büyük oranda değişecektir. Özellikle uzaktan eğitim uygulamalarının da başlamasıyla artık her yerde eğitim anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle de ters-yüz sınıf modeli ile yapılan eğitim her yerde eğitim anlayışı ile de kısmen ilişkilidir. Bu modelde öğrenciler ev ortamlarında kendi kendilerine öğrenme fırsatı edinmişlerdir. Yabancılara Türkçe öğretimi özellikle 1984 yılından itibaren Ankara Üniversitesi TÖMER'in kurulması ile daha düzenli bir şekilde yürütülmüştür. Daha sonra açılan diğer TÖMER'ler de Türkçe öğretimine katkı sağlamaktadırlar. Bu kurumlarda günümüzde Türkçe öğretimi hâlâ geleneksel yöntemle yapılmaya devam etmektedir. Otuz dört yıllık geçmişi olan yabancılara Türkçe öğretiminde artık çağa uygun ters-yüz sınıf modeli yeni bir yöntem olarak kullanılabilir. Türkçe öğretiminin çağdaş yaklaşımlar ve yöntemler ışığında yapılması öğretmenlerin niteliğini de artırmaktadır (Karababa, 2010). Görüldüğü gibi çağdaş yaklaşım ve yöntemlerin kullanılmasının birçok yönde etkisi olmaktadır.

Türkiye'de TÖMER'ler arasında rekabet yaşanmaktadır. Bazı kurumlar Türkçe eğitimi vermede kendilerini en başarılı kurumlar olarak ifade etmektedirler. Bu rekabetin altında yatan temel sebep Türkçe öğretiminin ekonomik bir boyutu da olmasıdır. Öğrencilere Türkçe belirli bir ücret karşılığında öğretilmektedir. Bu nedenle her kurum Türkçe öğretimi için tercih edilen olmak istemektedir. Onların tercih edilmelerinde öğrencilere farklı eğitim ortamları sunmaları olumlu bir etken olabilir. Öğrencilere sunulan farklı eğitim ortamları onların ilgisini çekebilir. Yabancılara Türkçe öğretiminin bu boyutu düşünüldüğünde, bu yöntemle eğitim veren kurumlar diğer kurumların önüne geçebilir.

Daha önce yapılan araştırmaların sonuçlarına bakıldığında ters-yüz yönteminin yabancılara Türkçe öğretiminde orta düzeyde (B1-B2) ve ileri düzeyde (C1-C2) olan yabancı öğrencilere uygulanmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Tok ve Yılmaz'ın (2014) araştırmasında Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin kelime öğrenme stratejilerinden en fazla sosyal stratejileri kullandıkları tespit edilmiştir. Sosyal stratejiler,

kelimeyi başkalarına sorarak keşfetme ve bunun yanında keşfedilen yeni bir kelimenin kalıcılığını sağlamaya da yardımcı olmaktadır (Tok ve Yılın, 2014). Görüldüğü gibi öğrenciler kelime öğrenirken daha çok kelimelerin anlamlarını birilerine sormaktadır. Tabii ki öğrencilerin bunu soracakları kişi öğretmen olacaktır. Ters-yüz sınıf modelinde öğrenciler ders içeriklerini evde kendileri öğrenecekleri için ilk aşamada yanlarında, anlamadıkları noktaları soracakları kimse olmayacaktır. Bu nedenle ters-yüz sınıf modeli Türkçeyi en azından temel düzeyde bilen öğrencilere uygulanmalıdır.

Bu modelin en büyük dezavantajı ise her yabancı öğrenci teknolojik imkânlarla sahip değildir. Öğrencinin kaldığı yerde internet ve videoları izleyebileceği bilgisayar olmayabilir. Bu açıdan ters-yüz yöntemi yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenciler açısından bir sorun teşkil edebilir. Bunun aşılması TÖMER'ler tarafından sağlanabilir. TÖMER'ler öğrencilere gerekli teknolojik desteği sağlarsa öğrencilerin böyle bir problemi kalmaz ve modelin uygulanması açısından gerekli ortam sağlanmış olur.

Ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasının alana pek çok açıdan olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Bunu daha önce bu yöntem ile diğer alanlarda yapılan araştırmalar da göstermektedir. Demiralay Yiğit (2014), Gencer (2015) bu yöntemin kullanılmasının önemli sonuçlar verdiğini önermişlerdir. Turan (2015), Alsancak Sırakaya (2015), Yavuz (2016), Aydın (2016), Aydın (2016), Kara, (2016), Kanbur (2016), Özdemir (2016), Güç (2017), Özdemir (2017), Çakır (2017), Nayci (2017), Özbilen (2018) yaptıkları araştırmalar da ters-yüz yöntemi ile yapılan ders öğretiminin olumlu sonuçlar verdiğini tespit etmişlerdir.

Emekçi (2014), Boyraz (2014), Çetin Köroğlu (2015), Umutlu (2016), Sağlam (2016), Çalışkan (2016), Demir (2016), Ceylaner (2016), İyitoğlu (2018), Öztürk (2018) ters-yüz sınıf modelini İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere uygulamışlardır. Bu araştırmaların sonucunda, bu yöntemin öğrencilerin yabancı dil öğrenmelerine olumlu katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Görüldüğü gibi daha önce yapılan araştırmalar da yabancı dil öğretiminde ters-yüz sınıf modelinin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığı ve onların başarılarını artırdığı ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle bu yöntemin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmasının alana katkı sağlayacağı ortaya çıkmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Yabancılara Türkçe öğretiminde geleneksel yöntem alternatif olarak çağdaş bir yöntem olan ters-yüz sınıf modeli uygulanabilir ve olumlu sonuçlar verebilir. Bu yöntemin özellikle yabancı dil öğretiminde yapılan uygulamalarda olumlu sonuçlar verdiği daha önce yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur.

Ters-yüz sınıf modelinin öğrencileri süreç içerisinde daha da aktifleştirmesi, onların kendi öğrenmelerini yapılandırmalarına fırsat vermesi de çok önemlidir. Dil öğretiminde kişinin öğrenme sürecine dâhil olması, onun dil öğrenme sürecine olumlu katkılar sağlamaktadır. Ayrıca bu yöntem öğretmen öğrenci etkileşimine daha fazla fırsat tanımaktadır. Geleneksel öğretim yönteminde sınıf içi uygulamalara fazla zaman kalmadığından öğretmen öğrenci etkileşimi çok fazla oluşmamaktadır. Bu modelde uygulamaların sınıfta öğretmen rehberliğinde yapılması yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenciler açısından çok büyük avantaj sağlamaktadır. Derslerin uygulama aşamaları üst bilişsel strateji gerektiren aşamalardır. Bu nedenle öğrencilerin daha fazla zorlandıkları bu aşamada yanlarında soru soracakları bir rehber ihtiyaçları vardır. Dil öğrenme sürecinde sorulara anında dönütler almak çok önemlidir.

Bu yöntemin yabancılara Türkçe öğretimine sağlayacağı en önemli katkılardan birisi de öğrencilerin dersleri kaçırmamasıdır. Çünkü ders içerikleri zaten videolarda vardır. Öğrenciler istedikleri herhangi bir zamanda videoları izleyerek dersi öğrenebilirler. Bu yönüyle ters-yüz sınıf modeli kesintisiz eğitim sağlayan bir yöntem olarak da adlandırılabilir.

Videolarla ders içeriklerinin öğrencilere öğretilmesi onlara birçok yönden katkı sağlamaktadır. Videolar her öğrencinin kendi düzeyine göre dersleri öğrenmesine imkân vermektedir. Öğrenci videoları gerektiğinde durdurabilir, anlamadığı kısmı tekrar izleyebilir.

Bu videoları öğrenciler sınavlara çalışmak için somut bir materyal olarak da kullanabilir. Ayrıca bunlar yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenciler için bir eğitim materyali olarak ilgi çekici ve eğlendirici olabilir.

Sınıfa gelmeden her öğrencinin ders içeriklerini daha önce öğrenmesi gerekmektedir. Bu şekilde öğrencilere bir görev verilmekte ve onların bir sorumluluğu olmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilere sorumluluk bilincini aşlamak ve bu değeri onlara benimsetmek açısından da ters-yüz sınıf modeliyle öğretim yöntemi önemlidir.

Ters-yüz sınıf modeli öğrencileri öğrenme sürecinde daha da sosyalleştirmektedir. Özellikle yabancılara Türkçe öğretiminde yabancı bir ülkeden gelen öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesi onların dil öğrenmelerine olumlu yansımaktadır. Bu yöntemin öğrencilerin sosyalliğini artırması da yabancılara Türkçe öğretimi açısından çok önemlidir.

Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler, daha önce yapılan çalışmalarının sonuçlarına göre kelime öğrenme stratejilerinden daha çok sosyal stratejileri kullanmaktadır. Bu nedenle bu model daha çok orta düzeyde ve ileri düzeyde Türkçe öğrenen öğrencilere uygulanırsa daha iyi sonuçlar verecektir.

Bu yöntemin öğrencilere farklı bir eğitim ortamı sunması onların ilgisini çekebilmek için önemli bir unsurdur. TÖMER'ler arasında yaşanan rekabette öğrencilere farklı eğitim ortamları sunan kurumlar diğer kurumlara göre öğrenciler tarafından daha çok tercih edilebilir. Ters-yüz sınıf modeliyle Türkçe öğretimi yapan bir kurum olmadığı için bu yöntemle eğitim veren TÖMER'lerin öğrencilerin ilgisini çekmesi muhtemeldir.

Son olarak ters-yüz sınıf modelinin dezavantajı olabilecek durum ise her öğrencinin dersleri takip edebilmek için teknolojik imkânlarla sahip olması gerektiğidir. Fakat her öğrencinin böyle bir olanağı olmayabilir. Bu nedenle teknolojik olanakları öğrencilerin dil eğitimlerini aldıkları kurumlar sağlamalıdır. Böylece bu yöntemin uygulanması için uygun ortamlar oluşacaktır.

Kaynaklar

- Alsancak Sırakaya, D. (2015). Tersyüz sınıf modelinin akademik başarı, öz-yönetimli öğrenme hazırbulunuşluğu ve motivasyon üzerine etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, B. (2016). Ters-yüz sınıf modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Aydın, G. (2016). Ters-yüz sınıf modelinin üniversite öğrencilerinin programlamaya yönelik tutum, öz-yeterlilik algısı ve başarılarına etkisinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Baranovic, K. (2013). Flipping the first-year composition classroom: slouching toward the pedagogically hip. *Doktoral Dissertation*. Southeast Missouri State University, Columbia.
- Bergmann, J. & Sams, A. A. (2012). *Flip your classroom: reach every student in every class every day*. Arlington: ISTE.
- Boyras, S. (2014). İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Ceylaner, S. (2016). Dokuzuncu sınıf İngilizce öğretiminde ters-yüz sınıf yönteminin öğrencilerin öz yönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluklarına ve İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

- Çalışkan, N. (2016). Tersine eğitimin İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin üzerindeki etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Çakır, E. (2017). Ters yüz sınıf uygulamalarının fen bilimleri 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, zihinsel risk alma ve bilgisayarca düşünme becerileri üzerine etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Çetin Köroğlu, Z. (2015). Tersten yapılandırılmış öğretimin İngilizce öğretmen adaylarının konuşma becerilerinin geliştirilmesine etkileri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, Y. (2016). Ana dili İngilizce olan ve ana dili İngilizce olmayan İngilizce öğretmenlerinin sözel düzeltici dönütleri: Yabancı dil öğretmeni eğitimi için kavrayışlar. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demiralay Yiğit (2014). Evde ders okulda ödev modelinin benimsenmesi sürecinin yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde incelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emekçi, E. (2014). Harmanlanmış öğrenme odaklı tersten yapılandırılmış yazma sınıfı modeli. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gencer, B. G. (2015). Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gencer, B. G., Gürbulak, N. ve Adıgüzel, T. (2014). International Teacher Education Conference'da Bildiri Olarak Sunulmuştur, Dubai.
- Güneş, F. (2018). Dil öğretimi ve temel dil yaklaşımları. M. Durmuş & A. Okur (Edt.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı içinde* (s. 37-48). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güç, F. (2017). Rasyonel sayılar ve rasyonel sayılarda işlemler konusunda ters-yüz sınıf uygulamasının etkileri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya.
- Gross, A. L. (2014). The flipped classroom: Shakespeare in the English classroom. *Doctoral Dissertation*. North Dakota State University, Fargo.
- Hengirmen, M. (1990). *Yabancı dil öğretim yöntemleri ve TÖMER yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kanbur, S. (2016). Organik kimya öğretiminde ters-yüz sınıf modelinin uygulanması: Bir eylem araştırması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, C. O. (2016). Ters-yüz sınıf flipped classroom. *Tıp Eğitimi Dünyası Dergisi*, (45), 12-26.
- Kara, C. O. (2016). Tıp fakültesi klinik eğitiminde ters yüz sınıf modeli kullanılabilir mi?. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Karababa, Z. C. (2010). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Ve Bu Alanda Çağdaş Yaklaşımlar Ve Yöntemler Çerçevesinde Öğretmen Yetiştirmenin Önemi*, Ankara Üniversitesi tarafından düzenlenen Türkçe Eğitimi Çalıştayında Bildiri Olarak Sunulmuştur, Ankara.
- Khalmatova, Z. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde modern yöntem ve tekniklerin kullanımı: ters-yüz sınıf modeli. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (3), 35-51.
- İyitoğlu, O. (2018). Ters yüz sınıf modelinin İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin akademik başarıları, tutumları ve özyeterlik inançları üzerindeki etkisi: Bir karma yöntem çalışması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nayci, Ö. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Özbilen, U. (2018). Tersine öğretim yönteminin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerilerine etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Özdemir, A. (2016). Ortaokul matematik öğretiminde harmanlanmış öğrenme odaklı ters yüz sınıf modeli uygulaması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, O. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde ters yapılandırılmış öğretim yönteminin etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, S. Y. (2018). Ters yüz sınıf modelinin İngilizce öğretmeni adaylarının akademik başarısına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağlam, D. (2016). Ters-yüz sınıf modelinin İngilizce dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Tok, M. & Yılgin, M. (2014). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (41), 265-276.
- Torun, F. & Dargut, T. (2015). Mobil öğrenme ortamlarında ters-yüz sınıf modelinin gerçekleştirilebilirliği üzerine bir öneri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 20-29.
- Turan, Z. (2015). Ters-yüz sınıf yönteminin değerlendirilmesi ve akademik başarı, bilişsel yük ve motivasyona etkisinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Umutlu, D. (2016). Ters-yüz edilmiş İngilizce derslerinde farklı video türlerinin yazma başarısına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Urfa, M. (2017). Bilim etiği öğretiminde ters-yüz sınıf modelinin uygulanması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Yavuz, M. (2016). Ortaöğretim düzeyinde ters-yüz sınıf uygulamalarının akademik başarı üzerine etkisi ve öğrenci deneyimlerinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.